

Spørsmål og svar om ferie

Det nærmer seg sommer og ferietid og spørsmålene som dukker opp i denne sammenheng er mange. Her har vi samlet et utvalg spørsmål og svar som alle gjelder ferie og ferieavvikling. Svarene viser hovedreglene og gir ikke en uttømmende oversikt over reguleringene på området. For utdypende informasjon og ytterligere oversikt over regelverk rundt ferie og feriepengene vises til Sticos Oppslag.

Ferie i forbindelse med oppsigelse fra arbeidstaker

Arbeidstaker har sagt opp og skal slutte 30. juni. Arbeidsgiver ønsker at ferien avvikles før denne dato, kan han kreve dette?

Dersom tidspunkt for ferieavvikling er avtalt, kan ikke arbeidsgiver endre på allerede fastsatt ferie grunnet arbeidstakers oppsigelse. Dersom ferietidspunktet ikke er avtalt, gjelder de vanlige regler for ferieavvikling. Arbeidstaker kan kreve å få underretning om feriefastsattelse tidligst mulig og senest 2 måneder før ferien tar til, så fremt ikke særlige grunner er til hinder for dette. Arbeidstakers oppsigelse er ikke en særlig grunn i denne sammenheng. Når det gjelder feriens plassering så kan arbeidstaker kreve at tre uker gis sammenhengende i hovedferieperioden 1. juni -30. september samt at restferien kan kreves avviklet samlet. Innenfor disse rammene er det arbeidsgiver som har styringsretten og kan fastsette tidspunkt for avvikling av ferie.

Ferie for arbeidstaker som har gradert sykmelding

Vår arbeidstaker har vært 50 % sykmeldt det siste året. Vi har betalt 50 % lønn og han fikk 50 % i sykepenge. Fra i vår er han 20 % sykmeldt og vi betaler ut 80 % lønn. Hva med feriefriedager her? Har han krav på 5 uker ferie med lønn?

Ved gradert sykmelding skal ferie fastsettes og avvikles som vanlig. Arbeidstaker har rett til å avvikle full ferie, men har ikke plikt til å avvikle mer ferie enn det feriepengene kompenserer lønnbortfallet for. Her er det

en person som har vært i delvis arbeid og har opptjent feriepenge som normalt av den 50 % han har vært i arbeid. For den delen han har vært sykmeldt har han kun begrenset rett til feriepenge. Av dette får han feriepenge av sykepenge i arbeidsgiverperioden, samt feriepenge med 10,2 % av de sykepengene som er utbetalt fra NAV de første 48 utbetalingsdagene pr. opptjeningsår. Ved ferieavvikling skal han ha utbetalt de feriepengene han har opptjent hos arbeidsgiver og NAV. Arbeidstaker vil i dette tilfellet ikke ha full opptjening av feriepenge og feriepengene vil dermed ikke dekke hele lønnbortfallet ved full ferieavvikling. Vedkommende kan derfor velge å ta full ferie, men har ikke plikt til å avvikle mer ferie enn den delen feriepengene dekker.

Hva regnes som feriedager i forbindelse med helligdager?

Dersom arbeidstaker tar ut tre uker ferie fra og med uken før påske til og med uken etter påska, har han da benyttet 15 eller 12 dager med ferie?

Hva som skal regnes som virkedager i forhold til avvikling av ferie fremgår av ferieloven § 5 1.ledd. Som virkedager regnes alle dager som ikke er søndager eller lovbestemte helge- eller høytidsdager. Helligdager kommer derfor til fratrekk ved beregning av antall avviklede feriedager i perioden.

Overføring av feriedager pga. sykdom i den fastsatte ferietiden

Når arbeidstaker har utsatt ferien sin på grunn av sykmelding og blir langtidssykmeldt, hvor mange feriedager kan han da overføre til neste år?

Arbeidstaker som blir helt sykmeldt før ferien, kan kreve at ferien utsettes til senere i ferieåret. Kravet må dokumenteres med legeerklæring og fremsettes senest siste arbeidsdag vedkommende arbeidstaker skulle hatt før ferien. Av ferieloven fremgår følgende om overføring av ferie ved sykdom: ”medfører arbeidsuførhet at feriefritiden ikke blir avviklet innen ferieårets utløp, kan arbeidstaker kreve å få overført inntil 12 virkedager ferie til det påfølgende ferieår. Krav om overføring må fremsettes innen ferieårets utløp.”

Det er en forutsetning at sykdom er årsaken til at ferien ikke kunne avvikles i ferieåret, det vil si at bestemmelsen kommer til anvendelse ved langvarig sykmelding hvor arbeidstaker er 100 % sykmeldt. I tillegg til de to ukene som kan overføres grunnet sykdom kan arbeidsgiver og arbeidstaker inngå avtale om overføring av ytterligere to uker. Samlet overføring av ferie etter loven er da 4 uker.

Kan arbeidstaker velge ikke å avvikle ferie?

I forbindelse med fastsettelse av tidspunkt for ferieavvikling i sommer har en av våre ansatte, på grunn av dårlig økonomi, uttrykt ønske om å slippe å avvikle så mye ferie i år. Kan vi inngå avtale med arbeidstaker om dette?

Arbeidstaker har plikt til å avvikle ferie hvert år. Arbeidstaker kan motsette seg avvikling av feriefritid og eventuell tilleggss-fritid i den utstrekning feriepengene ikke dekker lønnsbortfallet under feriefraværet. Arbeidsgiver plikter å sørge for at den ansatte avvikler ferie i løpet av ferieåret. Hvis arbeidsgiver ikke sørger for at den ansatte avvikler ferie, er dette et lovbrudd. Konsekvensen av et lovbrudd var tidligere at feriepenge for ikke avviklet ferie skulle utbetales til den ansatte på første utlønning i året etter ferieåret. Etter endring i ferieloven fra 1. januar 2009 er bestemmelsen at ferie, som i strid med ferielovens bestemmelser ikke er avviklet ved ferieårets utløp, skal overføres til det påfølgende ferieåret. Tilfeller der årsaken til at ferien ikke er avviklet er sykemelding eller foreldrepermisjon, er unntatt.

Opptjening av feriedager ved oppstart i ny jobb

Vi har to personer som ble ansatt i fjor. Den ene i mars og den andre i mai 2009. Hvor mange feriedager har disse opptjent for 2010?

For å bestemme den nytilsattes plikt til å ta ut ferie, må en se på hva vedkommende gjorde før han startet i arbeid hos dere. Dersom arbeidstakerne kom fra et annet arbeidsforhold, vil de ha full opptjening av feriepenge i 2009 og skal avvikle full ferie i 2010. Det skiller ikke på om feriepengene er opptjent hos en eller flere arbeidsgivere. Dersom de ansatte ikke kommer fra et arbeidsforhold, men har vært arbeidsøkende, student eller lignende, har de ikke full opptjening av feriepenge for 2009. De vil da ha rett til å ta ut full ferie i 2010, men de vil ikke ha plikt til å avvikle mer ferie en det feriepengene dekker lønnsbortfallet for.

(For beregning av dette, se Sticos Oppslag under emnet: Feriepenge Ferie Lengde Ansatt I Ferieåret.)

Utsettelse av ferie ved sykemelding i løpet av ferien

En arbeidstaker hos oss ringte da han hadde ferie og opplyste at han var blitt sykmeldt. Han ble sykmeldt etter den første av tre uker ferie. Hvordan blir dette i forhold til utsettelse av ferien?

Dersom arbeidstaker blir 100 % sykmeldt i minst 6 virkedager (1 uke) i ferien, har han rett til å få ferien utsatt. Arbeidstaker kan kreve at et tilsvarende antall feriedager gis som ny ferie senere i ferieåret. Kravet må dokumenteres med legeerklæring og fremsettes uten ugrunnet opphold etter at arbeidet er gjenopptatt. Det er kun arbeidstakere som er 100 % sykmeldte som har rett til utsettelse av ferien. Dersom arbeidstaker delvis blir sykmeldt i ferien, avvikles ferien som normalt.

Tekst: Randi Gjengstø
Rådgiver Sticos fagavdeling

